

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Farkındalıkları ile Gelecek Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Taner ATASOY¹, Baki YILMAZ², Bilgehan PEPE¹, Selim AKMAN¹

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1624929>

ORIGINAL ARTICLE

¹İstanbul Gelişim Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/Türkiye

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara/Türkiye

Öz

Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalıkları ile gelecek kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Evreni, 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde İstanbul'daki devlet ve vakıf üniversitelerinin spor bilimleri fakülteleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem, İstanbul Gelişim Üniversitesi öğrencilerinden seçilmiştir. Örneklem yöntemi olarak, katılımcıların eşit ve tesadüfi şekilde örneğe dahil edilmesini sağlayan basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, nicel bir çalışma olup, ilişkisel tarama modeline dayalı betimsel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Veriler, SPSS 25 programında analiz edilmiş olup Mann Whitney U, Kruskal Wallis, Tukey ve Spearman Korelasyon testleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, kadınlar kariyer farkındalığında erkeklerden daha yüksek puan alırken, erkekler umutsuzluk ölçeğinde kadınlardan daha yüksek puan almıştır. Yaş değişkeninde, daha büyük yaş gruplarının kariyer farkındalığında daha yüksek puan aldığı, ancak yaş ile geleceğe yönelik umutsuzluk arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bölüm değişkenine göre, kariyer farkındalığında anlamlı bir fark bulunmazken, umutsuzluk ölçeğinde anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Spor yapma sıklığının kariyer farkındalığını etkilediği, ancak umutsuzluk düzeylerinde etkili olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak, mesleki farkındalık düzeyi ile umutsuzluk düzeyi arasında zıt yönlü bir ilişki bulunmuştur; farkındalık arttıkça umutsuzluk azalmaktadır.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Meslek, Kariyer, Gelecek Kaygısı.

Corresponding Author:
Bilgehan PEPE
bilgehanpepe1997@gmail.com

Investigation of the Relationship Between Vocational Career Awareness and Future Anxiety of Physical Education and Sports School Students

Abstract

This study examines the relationship between professional career awareness and future anxiety among students in the School of Physical Education and Sports. The population includes students from state and foundation universities in Istanbul during the 2023-2024 academic year, with a sample drawn from Istanbul Gelişim University using simple random sampling. This quantitative research employs a descriptive relational screening model. Data were analyzed using SPSS 25, applying Mann Whitney U, Kruskal Wallis, Tukey, and Spearman Correlation tests. Findings indicate that women have higher career awareness than men, while men exhibit greater hopelessness. Older age groups show higher career awareness scores, with no significant difference in future hopelessness by age. No significant differences in career awareness were found by department, but significant differences appeared in hopelessness levels. Additionally, sports participation frequency positively affects career awareness but not hopelessness. An inverse relationship exists between professional awareness and hopelessness; as awareness increases, hopelessness decreases.

Keywords: Physical Education, Sports, Profession, Career, Future Anxiety.

Received:
26.01.2025

Accepted:
11.06.2025

Online Publishing:
28.06.2025

Giriş

Kariyer planlaması, bireylerin kariyer hedeflerine ulaşmak ve gelecekteki mesleki çabalarına hazırlanmak için üstlendikleri stratejik ve sürekli bir süreçtir. Kariyer hedeflerini belirlemeyi, plan geliştirmeyi, stratejiler formüle etmeyi ve kişinin istekleriyle uyumlu kararlar almayı amaçlayan aktif stratejileri içerir (Teychenne vd., 2019; Zhang vd., 2022; Brougham ve Haar, 2024). Bu süreç geleceğe yönelik bir zihniyet, öz değerlendirme, ortam ve sürekli kişisel gelişim çabalarını gerektirir (Tan ve Yahya, 2013; Hirschi, 2013). Kariyer planlaması tek seferlik bir olay değil, üniversitedeki kritik ilk yıllar da dâhil olmak üzere yaşamın tüm aşamalarını kapsayan devam eden bir süreçtir (Wittner ve Kauffeld, 2021). Ayrıca, çeşitli kariyer seçeneklerini araştırmak ve net hedefler belirlemek gibi proaktif kariyer planlama davranışlarına katılmak, kariyer uyumuyla yakından bağlantılıdır. Bunu yapan bireylerin istihdamı güvence altına alma ve kariyer başarısı elde etme olasılıkları daha yüksektir (Teychenne vd., 2017; Witko vd., 2006). Sistematik kariyer planlamasının, başarılı iş arama ve uzun vadeli kariyer yönetimine yönelik temel bir adım olduğu vurgulanmaktadır (May, 2005). Öğrenciler için kariyer planlaması, seçtikleri alanlarda başarıya ulaşmanın ilk adımıdır (Putra, 2019). Kariyer planlaması, yetişkinlikte kariyer uyumluluğunun hayati göstergeleri olan ve öğrencilerin gelecekteki kariyerlerine hazırlanmalarında çok önemli olan karar verme, güven oluşturma ve proaktif davranışlarla ilişkilidir (Neureiter ve Traut-Mattausch, 2016; Hirschi, 2013). Tekrarlanan kariyer planlama modeli, kariyer davranışı, tatmin, işteki özsaygı ve kariyer bağlılığı üzerindeki etkisini vurgulayarak, kişinin profesyonel yörüngesini şekillendirmede etkili kariyer planlamasının önemini güçlendirir (Aryee ve Debrah, 1993).

Gelecek kaygısı, daha uzak kişisel gelecekte meydana gelebilecek olumsuz değişikliklere ilişkin endişe, belirsizlik, korku, endişe ve endişe ile karakterizedir (Hassan, 2013). Gelecekteki olaylara dair korkuyu ve tehlikeli veya zararlı değişikliklerin ortaya çıkacağı hissini içerir (Mutia ve Hargiana, 2021). Gelecek kaygısı, daha geniş, daha uzak bir kişisel geleceği kapsayacak şekilde yakın gelecekteki olayların ötesine uzanır (Chen vd., 2022). Gelecek kaygısı yaşayan bireyler kendilerini huzursuz, endişeli, belirsiz hissedebilir ve gelecekleriyle ilgili istenmeyen sonuçlardan korkabilirler (Nisa vd., 2022). Araştırmalar, gelecek kaygısının, geçmişe yönelik depresif düşüncelerden farklı olarak, ağırlıklı olarak geleceğe yönelik olan tehdit ve tehlikeye odaklanma ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Stöber, 2000). Aynı zamanda, gelecekteki istenmeyen değişiklikler hakkındaki düşüncelerden kaynaklanan bir güvensizlik, korku ve gerginlik durumuyla da bağlantılıdır; ciddi vakalar, bireylerin gerçek olmayan olaylar tarafından tehdit altında hissetmesine neden olur (Al Hwayan, 2020). Gelecekteki olaylarla ilgili olumsuz düşüncelerin kaygı bozukluklarında merkezi bir rol oynaması, kaygıda geleceğe yönelik düşünce kalıplarının önemini vurgulamaktadır (Montijn vd., 2021). Gelecek kaygısı ve kariyer farkındalığı, çeşitli bağlamlarda kapsamlı bir şekilde incelenen

birbiriyle bağlantılı kavramlardır. Araştırmalar korku, depresyon, öz saygı, gelecek zaman perspektifi, sosyal destek, psikolojik dayanıklılık, bağlılık kaygısı, stres, belirsizliğe tahammülsüzlük, öz yeterlilik, sürekli kaygı ve uyumluluk gibi faktörlerin bireylerin kariyer kaygısı düzeylerini ve kariyer karar verme süreçlerini şekillendirmede önemli rol oynadığını göstermiştir (Park vd., 2018; Üngüren ve Kaçmaz, 2022; Finklea ve Osborn, 2019; Arbona vd., 2021; Elfina ve Andriany, 2023). Örneğin, COVID-19 korkusu, özellikle son sınıf öğrencileri arasında gelecekteki kariyer kaygısının artmasıyla ilişkilendirilmiştir (Rahmadani ve Sahrani, 2021). Ayrıca, öz odaklı dikkat ve kariyer uyum yeteneğinin kaygı ve kariyer kaygısı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği bulunmuştur (Shin ve Lee, 2019). Kaygı ve kariyer bilinci arasındaki ilişki çok yönlüdür. Kaygı, kariyer kararsızlığına, kariyer kesinliğinin azalmasına ve kariyer kaygısının artmasına neden olabilir (Finklea ve Osborn, 2019; Campagna ve Curtis, 2007). Ayrıca, bireylerin gelecekteki kariyer beklentilerine ilişkin algılarını etkileyerek kariyer kararı verme öz yeterliliklerini ve kariyer seçimi kaygılarını etkileyebilir (Park vd., 2018; Park vd., 2019). Ayrıca, kaygının gelecek zaman perspektifi, kariyer uyumluluğu ve kariyer karar verme gücü arasındaki ilişkiye aracılık etmede önemli bir faktör olduğu tespit edilmiştir (Yin vd., 2020).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri arasında mesleki kariyer farkındalığı ve gelecek kaygısı arasındaki ilişki, çeşitli faktörlerden etkilenen karmaşık bir etkileşimdir. Araştırmalar, spor eğitimine, genel eğitimin önüne geçecek şekilde öncelik verilmesinin, kariyer belirsizliği ve kaygıya neden olabileceği gösterilmiştir (Scantlebury vd., 2020). Bu durum, gelecek kariyer beklentileriyle ilgili kaygıyı azaltmak için atletik faaliyetlerle mesleki gelişimi dengelemenin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, COVID-19 pandemisinin öğrencilerin ruh sağlığı ve kariyer endişeleri üzerindeki etkisi önemli olmuştur. Araştırmalar, öğrencilerin, atletler de dahil olmak üzere, pandemi sırasında gelecekteki profesyonel kariyerleri hakkında kaygı ve hayal kırıklığı yaşadıklarını göstermiştir (Aristovnik vd., 2020). Bunun yanında, pandemi sırasında çevrimiçi eğitime geçiş, öğrencilerin performansları ve ruh sağlıkları üzerindeki etkileri konusunda endişelere yol açmış ve potansiyel olarak kaygıya neden olmuştur (Laar vd., 2021). Ayrıca, öğrencilerin aynı anda hem atletik hem de mesleki kariyerlerini sürdürdükleri ikili kariyer kavramı incelenmiştir. Eğitim/mesleki, paralel ikili kariyer ve spor yolları gibi farklı yollar belirlenmiş olup, her biri gelecekteki kariyer tercihleri ve kaygıları üzerinde farklı etkiler yaratmaktadır (Cartigny vd., 2020). Bu yolları anlamak, öğrencilerin seçimlerini yönlendirmelerine ve gelecek kariyerleri hakkındaki kaygılarını hafifletmelerine yardımcı olabilir. Mesleki ilgi ve karar verme bağlamında, öğrencilerin ilgi duyabileceği çeşitli mesleki alanların çokluğunu dikkate almak önemlidir. Çeşitli ilgi alanlarını hesaba katan mesleki ilgi profilleri, öğrencilerin geleceğe yönelik bilinçli seçimler yapmalarına yardımcı olabilir ve kariyer kararlarıyla ilgili kaygıyı azaltabilir (Slot vd., 2021).

Literatürde ortaya konan bilgiler doğrultusunda, üniversitelerin spor bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin, eğitim süreçleri boyunca kariyer farkındalıklarını ve mesleki kaygı düzeylerini ne ölçüde deneyimlediklerini analiz etmek; ayrıca spor sektörünün gelecekteki potansiyel çalışanları olan bu öğrencilerin mesleki farkındalık düzeyleri ile işsizlik endişelerini hangi düzeyde yaşadıklarını ortaya koymak bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu çalışma ile, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kariyer farkındalıkları ile gelecek kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalıkları ile gelecek kaygıları arasındaki ilişkisinin incelenmesi amacı ile nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2018). Tarama araştırmalarının asıl amacının bir gruba ait özelliklerin betimlenmesi olduğunu ifade etmektedir. Korelasyonel olarak da adlandırılan ilişkisel tarama modellerinde, iki ya da daha fazla değişkenin birlikte değişimi incelenmektedir (Büyüköztürk vd., 2017).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilindeki üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulları ile spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören bireylerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İstanbul Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bölümlerinde eğitim gören toplam 863 gönüllü katılımcı oluşturmaktadır. Bu katılımcılar, 263 kadın ve 600 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada, katılımcıların tümünün örneklem grubuna dahil olma olasılığının eşit ve rastlantısal olduğu bir yöntem tercih edilmiştir. Bu bağlamda, verilerin hızlı ve kolay bir şekilde toplanmasını sağlayan basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004; Ural ve Kılıç, 2005).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalıkları ile gelecek kaygıları arasındaki ilişkisinin incelenmesi için araştırma verileri kişisel bilgi formu, mesleki kariyer farkındalık ölçeği ve Beck umutsuzluk ölçeği elektronik anket yöntemi kullanılarak toplanmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmada yer alan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yapılacak çalışma protokolü ile ilgili bilgi verilmiş, araştırmaya katılımın gönüllülüğe bağlı olduğu, gizlilik ilkesine bağlı kalınacağı ve istedikleri anda çalışmadan ayrılacakları belirtilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Konu ile ilgili literatür incelenerek araştırmacı tarafından geliştirilmiş araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin “cinsiyet, yaş, okumakta olduğu bölüm, okumakta olduğu bölümü seçme nedeni, mezuniyet sonrası yönelmeyi düşündüğü meslek (kariyer hedefi) ve aktif spor yapma sıklığı” gibi demografik bilgilerini belirlemeye yönelik 6 soruluk anket formu kullanılmıştır.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Değişken	N	%
Cinsiyet	Erkek	600	70 %
	Kadın	263	30 %
Yaş	18-21	583	68%
	22-24	247	29 %
	25 ve üzeri	33	4 %
Okumakta Olduğu Bölüm	Antrenörlük Eğitimi	153	18 %
	Engellilerde Egzersiz ve Spor	212	25 %
	Egzersiz ve Spor	172	20 %
	Rekreasyon	162	19 %
	Spor Yöneticiliği	164	19 %
Bölümü Seçme Nedeni	Aile-Çevre Yönlendirmesi	82	10 %
	ÖSYM Tercih Avantajları	227	26 %
	Bölüme Olan İlgi	432	50 %
	Kariyer Olanakları	122	14 %
Kariyer Hedefi	Akademisyen - Öğretmen	208	24 %
	Antrenör - Spor Eğitmeni	333	39 %
	Engelliler ve Spor Eğitmeni	130	15 %
	Spor ve Rekreasyon Uzmanı	127	15 %
	Diğer	65	8 %
Aktif Spor Yapma Sıklığı	Günde 1 saatten az	88	10 %
	Günde 1-3 saat arasında	468	54 %
	Günde 3 saatten fazla	307	36 %

Tablo 1 İncelendiğinde; 18-21 yaş grubundaki katılımcılar %68, 22-24 yaş grubu %29, 25 yaş ve üzeri katılımcılar %4'lük grubu oluşturmaktadır, katılımcıların %70'i erkek, %30'u kadın olarak

belirlenirken, katılımcıların okumakta oldukları bölümlere göre dağılımları; %25'in engellilerde egzersiz ve spor, % 20 'in egzersiz ve spor,%19'unun rekreasyon % 19'unun spor yöneticiliği ve %18'in antrenörlük eğitimi bölümlerinde okumakta olduğu görülmektedir. Katılımcıların %50'si bölümlere olan ilgisinden ötürü seçim yaptığını belirtirken, %26'sı ÖSYM tercih avantajlarını, %14'ü kariyer olanaklarını ve %10'u aile-çevre yönlendirmesini neden olarak belirtmektedir. Katılımcılar arasında antrenör veya spor eğitmeni olmayı hedefleyenler %39 ile en büyük grubu oluştururken, akademisyen veya öğretmen olmayı hedefleyenler %24, engelliler ve spor eğitmeni %15, spor ve rekreasyon uzmanı %15 ve diğer meslek grubunu hedefleyenler %8 olarak dağılmaktadır. Katılımcıların %54'ü günde 1-3 saat aralığında spor yaptığını belirtirken, %36'sının 3 saatten fazla, %10'nun ise günde 1 saatten az spor yaptığı tespit edilmiştir.

Mesleki Kariyer Farkındalık Ölçeği

Yaşar ve Sunay (2019) tarafından spor bilimleri alanında eğitim alan üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarını ölçmek için geliştirilmiştir. Mesleki Kariyer Farkındalık Ölçeği (MKFÖ), toplam 18 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. "mesleki gelişim yatkınlığı" boyutunu ölçen 1 ve 6 maddeler, "mesleki hazır bulunma" boyutunu ölçen 7 ve 10 maddeler, "mesleki bilinç" boyutunu ölçen 11 ve 14 maddeler, "mesleki özgüven" boyutunu ölçen 15 ve 18 maddelerdir. 5'li likert tipinde geliştirilen ölçek, (5) tamamen katılıyorum, ve (1) hiç katılmıyorum aralığındaki ifadelerinden oluşmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamakla birlikte ölçekten alınabilecek en düşük puan 18, en yüksek puan 90'dır. Toplam puanların 90'a yaklaşması katılımcıların kariyerlerine yönelik farkındalık düzeylerinin arttığını göstermektedir.

Beck Umutsuzluk Ölçeği

Beck ve arkadaşları (1974) tarafından geliştirilen Beck Umutsuzluk Ölçeği, bireylerin geleceğe dair karamsarlık düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanmış bir değerlendirme aracıdır. Bu ölçeğin uygulanmasında bireylerden, kendileri için en uygun olan ifadeleri "evet" veya "hayır" olarak işaretlemeleri istenmektedir. Yanıtlar, 11 doğru ve 9 yanlış yanıt anahtarı üzerinden değerlendirilir. Evet cevabının 1 puan kazandırdığı sorular; 2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18 ve 20'nci sorular iken, hayır cevabının 1 puan kazandırdığı sorular ise 1, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15 ve 19'uncu sorulardır. Bu soruların aksi cevaplarında ise puan verilmez. Ölçek, farklı alt boyutlar üzerinden değerlendirme yapar. Örneğin, 1, 6, 13, 15 ve 19'uncu sorular gelecekle ilgili duyguları; 2, 3, 9, 11, 12, 16, 17 ve 20'nci sorular motivasyon kaybını; 4, 7, 8, 14 ve 18'inci sorular ise gelecekle ilgili beklentileri ölçer. Elde edilen toplam puan bireyin "umutsuzluk düzeyini" ifade eder. Ölçekten alınabilecek puanlar 0 ile 20 arasında değişmekte olup, yüksek puanlar bireydeki umutsuzluğun arttığını gösterir. Beck ve Steer (1998), bireyleri aldıkları puanlara göre dört gruba ayırmıştır. Buna göre: 0-3 arası puan

umutsuzluğun olmadığını, 4-8 arası hafif düzeyde umutsuzluğu, 9-14 arası orta düzeyde umutsuzluğu ve 15-20 arası ileri düzeyde umutsuzluğu ifade etmektedir (Duman vd., 2009). Beck Umutsuzluk Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Seber (1991) ve Durak (1994) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı, Seber (1991) tarafından 0.86, Durak (1994) tarafından ise 0.85 olarak bulunmuştur (Doğan, 2012).

Tablo 2

Katılımcıların Ölçeklerden Aldıkları Puanların Betimsel İstatistiği

	Alt Boyutlar	N	\bar{x}	Min,	Mak	ss
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkınlığı	863	2.00	6	30	4.30
	Mesleki Hazır Bulunma	863	16.49	7	20	2.55
	Mesleki Bilinç	863	16.69	6	20	2.39
	Mesleki Özgüven	863	15.40	7	20	2.75
	Toplam	863	69.57	38	90	9.56
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	863	1.20	0	5	1.53
	Motivasyon Kaybı	863	2.59	0	8	2.01
	Umut	863	1.30	0	7	1.69
	Toplam	863	5.09	0	19	4.47

Tablo 2 incelendiğinde; katılımcıların kariyer farkındalığı ölçeği alt boyutlarından mesleki gelişim yatkınlığı ortalama puanları 21,00, mesleki hazır bulunma 16,49, mesleki bilinç 16,69, mesleki özgüven 15,40 ve toplam skor 69,57 puan olarak hesaplanmıştır, Katılımcıların, beck umutsuzluk ölçeği alt boyutlarından gelecek ilgili duygular ve beklentiler alt boyutunda 1,20, motivasyon kaybı alt boyutunda 2,59, umut alt boyutunda 1,30 puan aldıkları tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu ve ölçeklerden elde edilen veriler, açık kaynak kodlu Jamovi istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu; normal dağılım eğrileri, çarpıklık ve basıklık (skewness-kurtosis) değerleri ile histogramlar üzerinden değerlendirilmiş, ayrıca grup büyüklüğünün 50'den fazla olduğu durumlarda Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Normallik testleri sonucunda, verilerin normal dağılıma uygun olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, iki değişkenli soruların analizinde non-parametrik testlerden Mann-Whitney U Testi, üç veya daha fazla değişkenli soruların analizinde ise Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Ayrıca, katılımcıların Kariyer Farkındalığı Ölçeği ile Beck Umutsuzluk Ölçeği puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman Korelasyon Testi tercih edilmiştir. İstatistiksel analizler ve yorumlamalar sırasında anlamlılık düzeyi olarak 0.05 esas alınmıştır.

Tablo 3

Katılımcıların Ölçeklerden Aldığı Puanlarının Çarpıklık-Basıklık Değerleri

	Alt Boyutlar	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkınlığı	2.424	0.285
	Mesleki Hazır Bulunma	2.651	0.647
	Mesleki Bilinç	2.153	1.308
	Mesleki Özgüven	2.436	0.877
	Toplam	2.114	0.469
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	2.073	-0.552
	Motivasyon Kaybı	2.266	0.298
	Umut	3.318	1.980
	Toplam	2.128	0.941

Cooper Cutting (2010) bir veri grubunda çarpıklık değerinin +2, -2 aralığında olmasının normal dağılım için kabul edilebilir ölçüt olduğunu ifade etmektedir. Yapılan analizler sonucu araştırmada kullanılan ölçeklerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2, -2 aralığında olduğu belirlenmiş, normallik varsayımının karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre ikili karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, ikiden fazla kategorisi olan değişkenlerin karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis testi ve Tukey testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Çalışma katılımcıların gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüştür. Çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli izinler (etik kurul) alınarak çalışmaya başlanmıştır. Çalışmada dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine ve dergi etik kurallarına uyulmuştur. Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.” Çalışma ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Çalışmanın etik kurul izni İstanbul Gelişim Üniversitesi, Etik Kurul Başkanlığınca 24.05.2024 tarih ve 2024 - 07 sayılı kararı ile verilmiştir. “

Bulgular

Tablo 4

Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Ölçeklerden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Alt boyutlar	Cinsiyet	N	Yüzdeler			U	P
				Q1	Q2	Q3		
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkinliği	Erkek	600	18.00	21.00	24.00	70328,00	0.01
		Kadın	263	18.00	22.00	25.00		
	Mesleki Hazır Bulunma	Erkek	600	15.00	16.00	18.00	71241,50	0.02
		Kadın	263	15.00	16.00	19.00		
	Mesleki Bilinç	Erkek	600	15.00	16.00	18.00	65396,50	0.00
		Kadın	263	16.00	17.00	19.00		
	Mesleki Özgüven	Erkek	600	14.00	16.00	17.00	75189,50	0.26
		Kadın	263	14.00	16.00	17.00		
	Toplam	Erkek	600	64.00	70.00	76.00	68994,00	0.00
		Kadın	263	65.00	72.00	78.00		
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Erkek	600	0.00	1.00	2.00	74305,50	0.14
		Kadın	263	0.00	0.00	2.00		
	Motivasyon Kaybı	Erkek	600	1.00	2.00	4.00	72881,50	0.07
		Kadın	263	1.00	2.00	4.00		
	Umut	Erkek	600	0.00	1.00	2.00	74367,00	0.15
		Kadın	263	0.00	1.00	2.00		
	Toplam	Erkek	600	2.00	4.00	8.00	72048,50	0.04
		Kadın	263	2.00	3.00	7.00		

*p<,050; **p<,001

Tablo 4 incelendiğinde; katılımcıların cinsiyet değişkenine göre ölçek puanları değerlendirildiğinde; Kariyer Farkındalığı Ölçeği alt boyutlarından Mesleki Gelişim Yatkinliği, Mesleki Hazır Bulunma, Mesleki Bilinç ve Toplam skorlarda kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kariyer Farkındalığı Ölçeğinde, kadınlar, erkeklere göre genellikle daha yüksek puanlar almışlardır ve bu fark mesleki gelişim yatkinliği, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç ve toplam skorda istatistiksel olarak anlamlıdır. Ancak, mesleki özgüven açısından anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Beck Umutsuzluk Ölçeği alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık saptanamazken, toplam skorlarda erkeklerin umutsuzluk puanlarının kadınlara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde, gelecekle ilgili duygular ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut alt boyutlarında erkekler ve kadınlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ancak, toplam skorda erkeklerin puanları kadınlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 5

Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Ölçeklerden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Değişkenler	N	\bar{x}	ss	x^2	p	Tukey
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkinliği	18-21 ¹	583	21.00	2	38.11	0.00	1-3 2-3
		22-24 ²	247	20.42				
		25 ve üzeri ³	33	25.33				
	Mesleki Hazır Bulunma	18-21 ¹	583	16.54	2	14.54	0.00	1-2 1-3 2-3
		22-24 ²	247	16.21				
		25 ve üzeri ³	33	17.70				
	Mesleki Bilinç	18-21 ¹	583	16.65	2	7.19	0.02	1-3 2-3
		22-24 ²	247	16.62				
		25 ve üzeri ³	33	17.79				
	Mesleki Özgüven	18-21 ¹	583	15.58	2	38.98	0.00	1-2 1-3 2-3
		22-24 ²	247	14.68				
		25 ve üzeri ³	33	17.58				
	Toplam	18-21 ¹	583	69.77	2	33.27	0.00	1-2 1-3 2-3
		22-24 ²	247	67.93				
		25 ve üzeri ³	33	78.39				
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	18-21 ¹	583	1.19	2	0.80	0.67	-
		22-24 ²	247	1.21				
		25 ve üzeri ³	33	1.36				
	Motivasyon Kaybı	18-21 ¹	583	2.57	2	0.51	0.77	-
		22-24 ²	247	2.58				
		25 ve üzeri ³	33	2.91				
	Umut	18-21 ¹	583	1.27	2	0.68	0.71	-
		22-24 ²	247	1.36				
		25 ve üzeri ³	33	1.33				
	Toplam	18-21 ¹	583	5.04	2	0.41	0.81	-
		22-24 ²	247	5.15				
		25 ve üzeri ³	33	5.61				

*p<,050; **p<,001

Tablo 5 incelendiğinde; katılımcıların 25 ve üzeri yaş grubunun mesleki gelişim yatkinliği, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skorda anlamlı derecede daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bu grupta yer alan öğrencilerin ölçek puanlarının, 18-21 ile 22-24 yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise yaş grupları arasında tüm alt boyutlarda ve toplam skorda anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Bu sonuçlar, kariyer farkındalığı açısından yaşın önemli bir faktör olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinin yaşla anlamlı bir ilişki göstermediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 6

Katılımcıların Bölüm Değişkenine Göre Ölçeklerden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Değişkenler	N	\bar{x}	ss	x^2	p	Tukey
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkinlığı	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	20.98	4	6.35	0.17	-
		Engellilerde Egzersiz ²	212	21.59				
		Egzersiz ve Spor ³	172	20.88				
		Rekreasyon ⁴	162	20.89				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	20.48				
	Mesleki Hazır Bulunma	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	16.56	4	5.58	0.23	-
		Engellilerde Egzersiz ²	212	16.17				
		Egzersiz ve Spor ³	172	16.74				
		Rekreasyon ⁴	162	16.56				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	16.49				
	Mesleki Bilinç	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	16.62	4	3.28	0.51	-
		Engellilerde Egzersiz ²	212	16.62				
		Egzersiz ve Spor ³	172	16.92				
		Rekreasyon ⁴	162	16.72				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	16.56				
	Mesleki Özgüven	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	15.34	4	3.96	0.41	-
		Engellilerde Egzersiz ²	212	15.40				
		Egzersiz ve Spor ³	172	15.69				
		Rekreasyon ⁴	162	15.41				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	15.14				
Toplam	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	69.50	4	3.00	0.55	-	
	Engellilerde Egzersiz ²	212	69.78					
	Egzersiz ve Spor ³	172	70.23					
	Rekreasyon ⁴	162	69.58					
	Spor Yöneticiliği ⁵	164	68.67					
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	1.15	4	17.65	0.00	2-3 3-4
		Engellilerde Egzersiz ²	212	1.03				
		Egzersiz ve Spor ³	172	1.67				
		Rekreasyon ⁴	162	0.97				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	1.21				
	Motivasyon Kaybı	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	2.65	4	1.85	0.76	-
		Engellilerde Egzersiz ²	212	2.46				
		Egzersiz ve Spor ³	172	2.80				
		Rekreasyon ⁴	162	2.54				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	2.52				
	Umut	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	1.28	4	15.35	0.00	2-3 2-5 3-4
		Engellilerde Egzersiz ²	212	1.02				
		Egzersiz ve Spor ³	172	1.69				
		Rekreasyon ⁴	162	1.02				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	1.55				
	Toplam	Antrenörlük Eğitimi ¹	153	5.08	4	7.67	0.10	-
		Engellilerde Egzersiz ²	212	4.51				
		Egzersiz ve Spor ³	172	6.16				
		Rekreasyon ⁴	162	4.53				
		Spor Yöneticiliği ⁵	164	5.27				

*p<,050; **p<,001

Tablo 6 incelendiğinde; Kariyer Farkı Ölçeği puanlarında katılımcıların okumakta olduğu bölümler arasında mesleki gelişim yatkinlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skor açısından anlamlı fark bulunmamaktadır. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise; gelecekle ilgili duygular ve beklentiler ile umut alt boyutlarında anlamlı farklar bulunmaktadır, egzersiz ve spor bölümünün puanları, engellilerde egzersiz ve spor ve rekreasyon bölümlerine göre anlamlı derecede

daha yüksek olduğu saptanmıştır, bu sonuçlar, bazı bölümler arasında umutsuzluk ölçeği alt boyutlarında anlamlı farklar olduğunu, ancak kariyer farkındalığı ölçeği açısından bölümler arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Tablo 7

Katılımcıların Bölümü Seçme Nedenleri Göre Ölçeklerden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Değişkenler	N	\bar{x}	ss	x^2	p	Tukey
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkinliği	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	21.32	3	27.73	0.01	1-4 3-4
		ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	20.54				
		Bölüme Olan İlgi ³	432	21.50				
		Kariyer Olanakları ⁴	122	19.84				
	Mesleki Hazır Bulunma	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	16.06	3	29.51	0.01	1-3 2-3 2-4
		ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	15.75				
		Bölüme Olan İlgi ³	432	16.93				
		Kariyer Olanakları ⁴	122	16.59				
	Mesleki Bilinç	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	16.76	3	41.00	0.00	1-2 2-3 3-4
		ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	16.15				
		Bölüme Olan İlgi ³	432	17.04				
		Kariyer Olanakları ⁴	122	16.38				
Mesleki Özgüven	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	15.01	3	18.02	0.03	2-3 2-4	
	ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	14.93					
	Bölüme Olan İlgi ³	432	15.62					
	Kariyer Olanakları ⁴	122	15.74					
Toplam	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	69.15	3	33.01	0.00	2-3 3-4	
	ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	67.38					
	Bölüme Olan İlgi ³	432	71.10					
	Kariyer Olanakları ⁴	122	68.55					
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	1.15	3	0.61	0.89	-
		ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	1.18				
		Bölüme Olan İlgi ³	432	1.23				
		Kariyer Olanakları ⁴	122	1.17				
	Motivasyon Kaybı	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	2.54	3	0.73	0,86	-
		ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	2.53				
		Bölüme Olan İlgi ³	432	2.63				
		Kariyer Olanakları ⁴	122	2.57				
	Umut	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	1.51	3	0.72	0.84	-
		ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	1.24				
		Bölüme Olan İlgi ³	432	1.29				
		Kariyer Olanakları ⁴	122	1.30				
Toplam	Aile-Çevre Yönlendirmesi ¹	82	5.20	3	0.12	0.98	-	
	ÖSYM Tercih Avantajları ²	227	4.95					
	Bölüme Olan İlgi ³	432	5.16					
	Kariyer Olanakları ⁴	122	5.03					

*p<,050; **p<,001

Tablo 7 İncelendiğinde katılımcıların; Kariyer Farkındalığı Ölçeğine ilişkin cevapları incelendiğinde; bölümü seçme nedenleri arasında mesleki gelişim yatkinliği, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skorda anlamlı farklar bulunmaktadır, Özellikle "Bölüme Olan İlgi" nedenine sahip katılımcılar, diğer nedenlere göre genellikle daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise Gelecekle ilgili duygular ve beklentiler, motivasyon kaybı, umut ve toplam skorda anlamlı farklar bulunmamaktadır. Bu sonuçlar, katılımcıların bölümü

seçme nedenlerinin kariyer farkındalığı üzerinde etkili olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 8

Katılımcıların Mesleki Kariyer Hedeflerine Göre Ölçeklerden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Değişkenler	N	\bar{x}	ss	x^2	p	Tukey
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkınlığı	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	20.23	4	29.78	0.00	1-2 1-3 2-5 3-5
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	21.48				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	21.77				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	21.02				
		Diğer ⁵	65	19.38				
	Mesleki Hazır Bulunma	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	16.36	4	6.02	0.19	-
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	16.74				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	16.31				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	16.54				
		Diğer ⁵	65	15.92				
	Mesleki Bilinç	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	16.73	4	13.39	0.01	1-5 2-5 3-5 4-5
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	16.85				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	16.68				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	16.69				
		Diğer ⁵	65	15.71				
	Mesleki Özgüven	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	15.04	4	9.70	0.04	1-2
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	15.65				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	15.48				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	15.24				
		Diğer ⁵	65	15.40				
Toplam	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	68.35	4	19.71	0.00	1-2 2-5	
	Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	70.72					
	Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	70.25					
	Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	69.50					
	Diğer ⁵	65	66.42					
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	1.19	4	7.96	0.09	-
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	1.33				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	0.96				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	1.14				
		Diğer ⁵	65	1.18				
	Motivasyon Kaybı	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	2.63	4	1.52	0.82	-
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	2.67				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	2.44				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	2.51				
		Diğer ⁵	65	2.46				
	Umut	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	1.40	4	5.60	0.23	-
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	1.33				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	0.95				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	1.41				
		Diğer ⁵	65	1.32				
	Toplam	Akademisyen-Öğretmen ¹	208	5.22	4	3.53	0.47	-
		Antrenör-Spor Eğitmeni ²	333	5.33				
		Engelliler ve Spor Eğitmeni ³	130	4.35				
		Spor ve Rekreasyon Uzmanı ⁴	127	5.06				
		Diğer ⁵	65	4.97				

*p<,050; **p<,001

Tablo 8’de Kariyer Farkındalığı Ölçeğine ilişkin cevapları incelendiğinde; mesleki kariyer hedefleri arasında mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skorda anlamlı farklar bulunmaktadır, özellikle antrenör-spor eğitmeni ve engelliler ve spor eğitmeni hedefi

olanlar, akademisyen-öğretmen ve diğer hedefi olanlara göre genellikle daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise gelecekle ilgili duygular ve beklentiler, motivasyon kaybı, umut ve toplam skorda anlamlı farklar bulunmamaktadır. Bu sonuçlar, katılımcıların mesleki kariyer hedeflerinin kariyer farkındalığı üzerinde etkili olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 9

Katılımcıların Spor Yapma Sıklıklarına Göre Ölçeklerden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Değişkenler	N	\bar{x}	ss	χ^2	p	Tukey
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Mesleki Gelişim Yatkınlığı	Günde 1 saatten az ¹	88	19.58	2	7.89	0.01	1-3
		Günde 1-3 saat ²	468	20.83				
		Günde 3 saatten fazla ³	307	21.66				
	Mesleki Hazır Bulunma	Günde 1 saatten az ¹	88	15.92	2	7.60	0.02	1-3
		Günde 1-3 saat ²	468	16.52				
		Günde 3 saatten fazla ³	307	16.60				
	Mesleki Bilinç	Günde 1 saatten az ¹	88	16.02	2	8.01	0.01	1-2
		Günde 1-3 saat ²	468	16.76				1-3
		Günde 3 saatten fazla ³	307	16.76				
	Mesleki Özgüven	Günde 1 saatten az ¹	88	14.36	2	16.24	0.00	1-2
		Günde 1-3 saat ²	468	15.35				1-3
		Günde 3 saatten fazla ³	307	15.77				2-3
Toplam	Günde 1 saatten az ¹	88	65.89	2	14.38	0.00	1-2	
	Günde 1-3 saat ²	468	69.47				1-3	
	Günde 3 saatten fazla ³	307	70.79					
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Günde 1 saatten az ¹	88	1.03	2	5.19	0.04	1-3
		Günde 1-3 saat ²	468	1.15				
		Günde 3 saatten fazla ³	307	1.34				
	Motivasyon Kaybı	Günde 1 saatten az ¹	88	2.57	2	1.97	0.37	-
		Günde 1-3 saat ²	468	2.49				
		Günde 3 saatten fazla ³	307	2.75				
	Umut	Günde 1 saatten az ¹	88	0.88	2	7.20	0.02	1-3
		Günde 1-3 saat ²	468	1.29				
		Günde 3 saatten fazla ³	307	1.44				
	Toplam	Günde 1 saatten az ¹	88	4.48	2	4.90	0.08	-
		Günde 1-3 saat ²	468	4.92				
		Günde 3 saatten fazla ³	307	5.52				

*p<,050; **p<,001

Tablo 9'da katılımcıların Kariyer Farkındalığı Ölçeğine ilişkin cevapları incelendiğinde; Spor yapma sıklıkları arasında mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skorda anlamlı farklar bulunmaktadır, Günde 3 saatten fazla spor yapanların, genellikle daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Beck Umutsuzluk Ölçeği değerlerinde ise; Gelecekle ilgili duygular ve beklentiler ile umut alt boyutlarında anlamlı farklar bulunmaktadır, Günde 3 saatten fazla spor yapanların puanları, günde 1 saatten az spor yapanlara göre anlamlı derecede daha yüksektir, Ancak, motivasyon kaybı ve toplam skorda anlamlı bir fark saptanamamıştır. Bu sonuçlar, spor yapma sıklığının katılımcıların kariyer farkındalığı üzerinde etkili olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 10

Katılımcıların Kariyer Farkındalıkları ile Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Kariyer Farkındalığı Ölçeği Mesleki Gelişim Yatkınlığı	Beck Umutsuzluk Ölçeği
Kariyer Farkındalığı Ölçeği Mesleki Gelişim Yatkınlığı	p	1	-,179**
	r		,000
	N	775	775
Beck Umutsuzluk Ölçeği	p	-,179**	1
	r	,000	
	p	775	775

Tablo 10’ da katılımcıların mesleki farkındalık düzeyi ile umutsuzluk düzeyi arasında zıt yönlü bir ilişki bulunmuştur; farkındalık arttıkça umutsuzluk azalmaktadır.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Farkındalıkları ile Gelecek Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacıyla yapılan araştırmaya 863 öğrenci katılmıştır. Bunlardan, %70’i erkek, %30’u kadındır. Yaş dağılımlarının %68’inin 18-21, %29’unun 22-24, %4’ünün 25 yaş ve üzeri oldukları, okudukları bölümlerin ise, %25’in Engellilerde Egzersiz ve Spor, %20’sinin Egzersiz ve Spor, %19’unun Rekreasyon, %19’unun Spor yöneticiliği ve %18’in Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde okudukları görülmektedir. Okudukları bölümlerini seçme nedeni olarak, %50’si bölümlere olan ilgisinden dolayı, %26’sı ÖSYM tercih avantajları, %14’ü kariyer olanakları ve %10’u aile-çevre yönlendirmesi olarak belirtmiştir. Katılımcıların okulları bitiminde meslek kariyer hedeflerinin, %39’unun Antrenör veya Spor eğitmeni, %24’ünün Akademisyen veya Öğretmen, %15’inin, Engelliler ve Spor eğitmeni, %15’inin Spor ve Rekreasyon uzmanı ve %8’inin diğer meslek grupları olduğu, günlük spor yapma durumlarının ise, %54’ü günde 1-3 saat aralığında, %36’sının 3 saatten fazla, %10’nun ise günde 1 saatten az spor yaptıkları görülmektedir (Tablo 1). Elde edilen bu verilere göre, katılımcıların çoğunluğunun okudukları bölümlerini ilgilerinden dolayı seçtiğini, Antrenör, Spor eğitmeni, Akademisyen ve Öğretmen olmak istediklerini, günde ortalama 2 ve 4 saat arasında spor yaptıklarını söyleyebiliriz.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre, Kariyer Farkındalığı Ölçeğine yönelik verdikleri cevaplar irdelendiğinde, “Mesleki Hazır Bulunma, Mesleki Bilinç ve Toplam skordarda kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kariyer Farkındalığı Ölçeğinde, kadınlar, erkeklere göre genellikle daha yüksek puanlar almışlardır ve bu fark mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç ve toplam skorda istatistiksel

olarak anlamlıdır. Ancak, “mesleki özgüven” açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 4). Elde edilen bu sonuçlara göre, kadınların, erkeklere göre okudukları bölümlerin, mesleki imkânları ve fırsatlarına yönelik daha bilinçli ve hâkim olduklarını söyleyebiliriz. Şimşek ve Karahüseyinoğlu (2024) ve Güner ve Hacıcaferoğlu, (2022) yapmış oldukları benzer çalışmalarındaki kadın öğrencilerin erkeklere göre “mesleki bilinçlerinin yüksek” olduğu bulgusu sonuçları araştırma bulgusu ile örtüşmekte ve desteklet niteliktedir. Diğer taraftan alan yazında yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde “erkeklerin mesleki farkındalıklarının” kadınlardan yüksek olduğu sonucuna ulaşan birçok çalışmaların olduğu görülmektedir (Aybek, 2023; Yaşar, 2019). Farklı bir çalışmada yapılan analizler sonucunda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri ve ileriye yönelik kaygı alt boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür (Şahinler, 2021). Bu çalışmalarda çalışma bulgusuyla zıtlık göstermektedir. Ayrıca (Hakim, 2006), cinsiyetin bireyin kariyer süreçlerinde etkili olmadığını belirtmekte ve bu görüşü (Tutar ve Öner, 2023, s.1053), yapmış olduğu çalışmasında desteklemektedir.

Beck Umutsuzluk Ölçeği “ Gelecekle ilgili duygular ve beklentiler, Motivasyon kaybı, Umut ” alt boyutlarında cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ancak toplam skorlarda erkeklerin umutsuzluk puanlarının kadınlara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre ölçek alt boyutlarında cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılık görülmemekle birlikte, ölçek toplam skorunda erkeklerin kadınlara göre gelecekle ilgili umutsuzluk puanının yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Ergüt (2020) tarafından yapılan benzer çalışmasında istatistiksel olarak erkek ve kadınlarda anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen, erkeklerin umutsuzluk puanının kadınlardan daha yüksek olması, çalışmamızı destekler niteliktedir. Konuyla ilgili yapılmış çalışma literatürleri incelendiğinde (Aygün, 2014; Kurt, 2007; Ceyhan, 2004; Çam Çelikel ve Erkorkmaz, 2008; Batıgün, 2005; Gençay, 2009; Özmen vd., 2008; Şahin, 2009; Tümkeya vd., 2007), yapmış oldukları çalışmalarda “kadınların umutsuzluk ve gelecek kaygılarının” erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular da çalışma bulgusuyla zıtlık göstermektedir.

Katılımcıların yaş değişkenlerine göre “Kariyer Farkındalığı Ölçeği” alt boyutlarına yönelik verdikleri cevaplara baktığımızda, 25 ve üzeri yaş grubunun “mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven” ve toplam skorda anlamlı derecede daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bu grupta yer alan öğrencilerin ölçek puanlarının, 18-21 ile 22-24 yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise yaş grupları arasında tüm alt boyutlarda ve toplam skorda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Tablo.5). Bu sonuçlar göre, kariyer farkındalığı açısından yaşın önemli bir faktör olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinin yaşla anlamlı bir ilişki göstermediğini söyleyebiliriz. Güner ve Hacıcaferoğlu (2022) tarafından yapılan benzer çalışmalarındaki, mesleki hazır bulunma alt boyutunda 25 yaş ve üzerindeki

öğrencilerde daha yüksek olduğu” bulguları araştırma bulgusu ile örtüşmekte ve destekler niteliktedir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde (Guan vd., 2016; Şentürk ve Buran, 2015; Van der Heijden vd., 2009; Tutar ve Öner, 2023), yapmış oldukları çalışmalarında öğrencilerin yaşları arttıkça mesleki farkındalıklarının arttığı belirtilmektedir. Bu sonucun çalışma örnekleminde yer alan 25 ve üstü yaşlarda olan öğrencilerden kaynaklandığı ve değişiklik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Çalışmanın yaş gurupları değişkenine göre “Beck Umutsuzluk Ölçeğin” yaş gurupları arasında tüm alt boyutlarda ve toplam skorda anlamlı bir farklılığın olmadığı bulgusu, (Solak ve Başer, 2003; Tercanlı ve Demir, 2012; Yaşar, 2001, Yılgör, 1993), yaptıkları benzer çalışmalarındaki, “yaş ile umutsuzluk” arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görüşleri ile örtüşmektedir. Çoban ve Karaman, (2013) tarafından yapılan benzer araştırmalarında ise 21-25 yaş aralığında olan öğrencilerin diğer yaş guruplarına göre motivasyon kaybı yaşadıkları bulguları, çalışma bulgusu ile zıtlık göstermektedir. Bu yaş gurubu öğrencilerde motivasyon kaybının, (Salmela-Aro vd., 2001), öğrencilerin kariyerleri ile ilgili emin adımlar atmaya ve iş bulma (Feldman, 2003; Santrock, 2011), yakın ilişkiler ve evlilik gibi diğer konularda yaşadıkları belirsizlikler bu durumu etkilediğini belirtmektedirler.

Katılımcıların, okudukları bölüm değişkenine göre “Kariyer Farkındalığı Ölçeğine” verdikleri cevaplara baktığımız, okumakta oldukları bölümler arasında “mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skor” açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise; “gelecekle ilgili duygular ve beklentiler” ile “umut” alt boyutlarında anlamlı farklar görülmektedir. Egzersiz ve Spor bölümünün puanları, Engellilerde Egzersiz ve Spor ve Rekreasyon bölümlerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre, bazı bölümler arasında umutsuzluk ölçeği alt boyutlarında anlamlı farklar olduğunu, ancak kariyer farkındalığı ölçeği açısından bölümler arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir (Tablo 6). Elde edilen verilere göre, katılımcıların okudukları bölüm değişkeninde “kariyer farkındalığında” anlamlı bir görüş ayrılığının olmadığını, Beck umutsuzluk ölçeğinde ise anlamlı bir görüş farkının olduğunu söyleyebiliriz. Çalışma konusu ile ilgili yapılan araştırma literatürü incelendiğinde, (Tutar ve Öner, 2023; Yaşar ve Sunay, 2019; Yılmaz ve Caz, 2022) yapmış oldukları benzer çalışmalarındaki, öğrencilerin okudukları bölümlerinin “kariyer farkındalığı” üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı bulguları, araştırma bulgusu ile örtüşmekte ve paralellik göstermektedir. Katılımcıların okudukları bölümlerde Beck Umutsuzluk Ölçeğinde Egzersiz ve Spor bölümü okuyan öğrencilerin diğer bölüm öğrencilerine göre umutsuzluk puanlarının yüksek olmasını, kamuda ve sektörde iş bulma imkanların kısıtlı olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Katılımcıların okudukları bölümleri seçme değişkenine göre “Kariyer Farkındalığı Ölçeğine” ilişkin cevapları incelendiğinde; “mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç,

mesleki özgüven alt boyutları ve toplam skorda” istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Özellikle "Bölüme olan ilgi" nedenine sahip katılımcılar, diğer nedenlere göre genellikle daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise “gelecekle ilgili duygular ve beklentiler, motivasyon kaybı, umut ve toplam skorda” anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçlar, katılımcıların okudukları bölümü seçme nedenlerinin kariyer farkındalığı üzerinde etkili olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinde belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir (Tablo 7). Elde edilen bu verilere göre, katılımcıların okuyacakları bölümlerini seçerken okuldan mezun olduktan sonra iş bulma imkanı ve kariyer yapım yapamayacağını göz önünde bulundurarak seçtiğini söyleyebiliriz.

Katılımcıların mesleki kariyer hedefleri değişkenine göre “Kariyer Farkındalığı Ölçeğine” ilişkin cevapları incelendiğinde, “mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skorda anlamlı farklar bulunmaktadır. Özellikle “antrenör-spor eğitmeni ve engelliler ve spor eğitmeni hedefi olanlar, akademisyen-öğretmen ve diğer hedefi olanlara göre genellikle daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Beck Umutsuzluk Ölçeğinde ise “gelecekle ilgili duygular ve beklentiler, motivasyon kaybı, umut ve toplam skorda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 8). Elde edilen bu sonuçlara göre, katılımcıların mesleki kariyer hedeflerinin, kariyer farkındalığı üzerinde etkili olduğunu, ancak umutsuzluk düzeylerinde belirgin bir etkisinin olmadığını söyleyebiliriz.

Katılımcıların spor yapma sıklıkları değişkenine göre “Kariyer Farkındalığı Ölçeğine” ilişkin verdikleri cevapları incelendiğinde; “mesleki gelişim yatkınlığı, mesleki hazır bulunma, mesleki bilinç, mesleki özgüven ve toplam skorda” anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Günde 3 saatten fazla spor yapanların, genellikle daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir Beck Umutsuzluk Ölçeği değerlerinde ise; “Gelecekle ilgili duygular ve beklentiler ile umut” alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Günde 3 saatten fazla spor yapanların puanları, günde 1 saatten az spor yapanlara göre anlamlı derecede daha yüksektir. Ancak, “motivasyon kaybı ve toplam skorda” istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Elde edilen bu sonuçlar, spor yapma sıklığının katılımcıların kariyer farkındalığı üzerinde etkili olduğunu, fakat umutsuzluk düzeylerinde belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir (Tablo 9). Araştırma kapsamında katılımcı öğrencilerin spor bilimleri alanlarında okudukları dikkate alındığında genel olarak 2 ve 4 saat arası spor yapmalarının, bu alanı benimsemelerinde ve bu alana yönelik “mesleki kariyer” farkı oluşturmalarında katkı sağlaması beklenir. Konu ile ilgili yapılan çalışma literatürü incelendiğinde (Şirin ve Aydın, 2020; Yavuz Eroğlu, 2020; Temel ve Nas, 2018; Yaşar, 2020), yapmış oldukları çalışma bulguları araştırma bulgusuyla örtüşmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre, spor bilimleri okuyan öğrencilerin “Kariyer farkındalığı ve Beck umutsuzluk ölçeğine” yönelik verdikleri cevaplarda, cinsiyet değişkeninde kariyer farkındalığında kadınların, erkeklere göre genellikle daha yüksek puan aldıklarını, erkeklerin ise umutsuzluk ölçeğinde kadınlara göre daha yüksek puan aldıklarını, yaş değişkeninde büyük yaşın kariyer farkındalığında önemli bir faktör olduğunu, geleceğe yönelik umutsuzlukta yaşla ilgili anlamlı bir fark olmadığını, bölüm değişkeni ile kariyer farkındalığı arasında anlamlı bir fark olmadığını, umutsuzluk ölçeğinde ise, anlamlı farklılıkların olduğunu, okudukları bölümleri seçme değişkeni ile kariyer farkındalığı arasında anlamlı fark olduğunu, geleceğe yönelik umutsuzlukla arasında bir anlamlı fark bulunmadığı, mesleki kariyer hedefleri ile kariyer farkındalığı arasında anlamlı fark bulunduğu, ancak umutsuzluk düzeyi ile anlamlı fark bulunmadığı, spor yapma sıklığı ile katılımcıların kariyer farkındalıkları arasında anlamlı fark bulunduğu, fakat umutsuzluk düzeyleri ile arasında anlamlı fark bulunmadığını söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, katılımcıların mesleki kariyer farkındalıkları ile umutsuzluk düzeyleri arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Başka bir ifadeyle mesleki farkındalık düzeyi arttıkça umutsuzluk düzeyi azalmaktadır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunabiliriz.

Öğrencileri araştırma faaliyetlerine dahil etmeye ve onlara alandaki profesyonellerle etkileşim kurma fırsatları sağlamaya odaklanan girişimler, öğrencilerin potansiyel kariyer yörüngeleri konusunda farkındalıklarını artırmaya ve bir amaç duygusu geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalı. Yükseköğrenim ile işgücü piyasası arasındaki gelişen ilişkiyi vurgulayarak, öğrencilere yalnızca teknik beceriler değil, aynı zamanda modern kariyerlerin karmaşıklıklarında gezinmek için uyum sağlama ve psikolojik dayanıklılık kazandırılmalıdır. Çeşitli kariyer seçeneklerine ilişkin farkındalığı artırarak ve kariyer kararlarını etkileyebilecek etnik köken ve cinsiyet gibi faktörleri ele alarak, eğitim kurumları öğrencileri çok çeşitli meslekleri keşfetmeye teşvik eden daha eşitlikçi bir ortam oluşturulmalı. Yapılan çalışma evren ve örneklem gurubu genişletilerek, öğrencilerinin Mesleki Kariyer Farkındalıkları ile Geleceğe Yönelik Umutsuzlukları” farklı boyutlarla incelenmeli.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: İstanbul Gelişim Üniversitesi, Etik Kurul Başkanlığınca

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 24/05/2024

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 2024-07-20

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın yöntem ve bulgular kısmıyla ilgili süreçler birinci yazar ve ikinci yazar, giriş kısmı ile ilgili süreçler üçüncü yazar, tartışma ve sonuç kısmı ile ilgili süreçler ise dördüncü yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Al Hwayan, O. (2020). Predictive ability of future anxiety in professional decision-making skill among a Syrian refugee adolescent in Jordan. *Occupational Therapy International*, 2020(1), 4959785. <https://doi.org/10.1155/2020/4959785>
- Arbona, C., Fan, W., Phang, A., Olvera, N., & Dios, M. (2021). Intolerance of uncertainty, anxiety, and career indecision: A mediation model. *Journal of Career Assessment*, 29(4), 699–716. <https://doi.org/10.1177/10690727211002564>
- Aristovnik, A., Keržič, D., Ravšelj, D., Tomaževič, N., & Umek, L. (2020). Impacts of the COVID-19 pandemic on life of higher education students: A global perspective. *Sustainability*, 12(20), 8438. <https://doi.org/10.3390/su12208438>
- Aryee, S., & Debrah, Y. A. (1993). A cross-cultural application of a career planning model. *Journal of Organizational Behavior*, 14(2), 119–127. <https://doi.org/10.1002/job.4030140203>
- Aybek, S. (2023). Spor bilimleri öğrencilerinin kariyer farkındalığının araştırılması. *Journal of ROL Sport Sciences*, 4(3), 1169–1181.
- Aygün, M. (2014). Öğrencilerin yaşam amaçlarıyla gelecek kaygısı arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. *İstanbul*.
- Batıgün, D. A. (2005). İntihar olasılığı: Yaşamı sürdürme nedenleri, umutsuzluk ve yalnızlık açısından bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(1), 29–39.
- Beck, A. T., & Steer, R. A. (1988). *Manual for the Beck Hopelessness Scale*. Psychological Corporation.
- Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., & Trexler, L. (1974). The measurement of pessimism: The hopelessness scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42(6), 861. <https://doi.org/10.1037/h0037562>
- Brougham, D., & Haar, J. (2024). Employee perceptions of disruption knowledge: The influence on career attitudes and behaviors. *International Journal of Manpower*, 45(3), 597–613. <https://doi.org/10.1108/IJM-12-2022-0589>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Yayınevi.
- Campagna, C. G., ve Curtis, G. J. (2007). So worried I don't know what to be: Anxiety is associated with increased career indecision and reduced career certainty. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 17(1), 91-96. <https://doi.org/10.1375/ajgc.17.1.91>
- Cartigny, E., Fletcher, D., Coupland, C., & Bandelow, S. (2021). Typologies of dual career in sport: A cluster analysis of identity and self-efficacy. *Journal of Sports Sciences*, 39(5), 583-590. <https://doi.org/10.1080/02640414.2020.1835238>
- Ceyhan, A. A. (2004). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 91-102.
- Chen, L., Li, J., & Huang, J. (2022). COVID-19 victimization experience and college students' mobile phone addiction: a moderated mediation effect of future anxiety and mindfulness. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(13), 7578. <https://doi.org/10.3390/ijerph19137578>
- Cooper Cutting, J. (2010). *Workplace Stress and Stress Prevention in Europe*, Preventing Stress, Improving Productivity; European Case Studies in the Workplace, Routledge, London: pp.9-32.

- Çam Çelikel, F., & Erkorkmaz, U. (2008). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve umutsuzluk düzeyleri ile ilişkili etmenler. *Archives of Neuropsychiatry/Nöropsikiyatri Arşivi*, 45(4).
- Çoban, A. E., & Karaman, N. G. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 78-88.
- Doğan, P. (2012). Resim öğretmeni adaylarının umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36(36), 115-127.
- Duman, S., Taşğın, Ö., & Özdağ, S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(3), 27-32.
- Durak, A. (1994). Beck umutsuzluk ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(31), 1-11.
- Elfina, M. L., & Andriany, D. (2023). Career self-efficacy and future career anxiety on Indonesian fresh graduates during pandemic. *Jurnal Kajian Bimbingan dan Konseling*, 8(1), 24-32. <https://doi.org/10.17977/um001v8i12023p24-32>
- Ergüt, Ö. (2020). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeyi ile iş deneyimi ve iş bulma beklentileri arasındaki ilişkinin sınıf düzeyinde incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 232-252. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbe/issue/58152/706189>
- Feldman, R. S. (2003). *Development across the life span* (3rd Ed.). USA: Prentice Hall, 390–397
- Finklea, J. T., & Osborn, D. S. (2019). Understanding the relationship between commitment anxiety and career tension. *Journal of Employment Counseling*, 56(3), 117-126. <https://doi.org/10.1002/joec.12126>
- Gençay, S. (2009). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 380-388.
- Guan, P., Capezio, A., Restubog, S. L. D., Read, S., Lajom, J. A. L., & Li, M. (2016). The role of traditionality in the relationships among parental support, career decision-making self-efficacy and career adaptability. *Journal of Vocational Behavior*, 94, 114-123. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2016.02.018>
- Güner, O., & Hacıcaferoğlu, S. (2022). Spor bilimlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarının incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 10(28), 111-130. <https://doi.org/10.52528/genclikarastirmalari.1021728>
- Hâkim, C. (2006). Women, careers, and work-life preferences. *British Journal of Guidance ve Counselling*, 34(3), 279-294. <https://doi.org/10.1080/03069880600769118>
- Hassan, S. S. (2013). The relationship between future anxiety and aspiration level among Egyptian faculty of nursing students. *Assiut Scientific Nursing Journal*, 1(2), 82-88. <https://doi.org/10.21608/asnj.2013.58259>
- Hirschi, A. (2014). Hope as a resource for self-directed career management: Investigating mediating effects on proactive career behaviors and life and job satisfaction. *Journal of Happiness Studies*, 15, 1495-1512. <https://doi.org/10.1007/s10902-013-9488-x>
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kurt, G. (2007). Ridit analizi ve üniversite öğrencilerinin gelecek kaygılarının incelenmesi üzerine bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 193-206.
- Laar, R. A., Ashraf, M. A., Ning, J., Ji, P., Fang, P., Yu, T., & Khan, M. N. (2021). Performance, health, and psychological challenges faced by students of physical education in online learning during COVID-19 epidemic: A qualitative study in China. *Healthcare*, 9(8), 1030. <https://doi.org/10.3390/healthcare9081030>
- May, G. L. (2005). Incorporating a career planning lab into a managerial communications course. *Business Communication Quarterly*, 68(3), 345-357. <https://doi.org/10.1177/1080569905279036>
- Montijn, N. D., Gerritsen, L., & Engelhard, I. M. (2021). Forgetting the future: Emotion improves memory for imagined future events in healthy individuals but not individuals with anxiety. *Psychological Science*, 32(4), 587-597. <https://doi.org/10.1177/0956797620972491>
- Mutia, H., & Hargiana, G. (2021). Future anxiety in students of communication and Islamic broadcasting program: The correlation with resilience. *Journal of Public Health Research*, 10(1_suppl), jphr-2021. <https://doi.org/10.4081/jphr.2021.2401>

- Neureiter, M., & Traut-Mattausch, E. (2016). An inner barrier to career development: Preconditions of the impostor phenomenon and consequences for career development. *Frontiers in Psychology*, 7, 48. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00048>
- Nisa, K., Nugroho, A. A., & Kusumawati, R. N. (2022). The relationship between self-concept and anxiety in facing the future on narcotics prisoners in class iia drawing institutions, muara beliti. *Eduvest: Journal of Universal Studies*, 2(10). <https://doi.org/10.36418/eduvest.v2i10.614>
- Özmen, D., Erbay Dünder, P., Çetinkaya, A. Ç., Taşkın, O., & Özmen, E. (2008). Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve umutsuzluk düzeyini etkileyen etmenler. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 9, 8-15
- Park, I. J., Kim, M., Kwon, S., & Lee, H. G. (2018). The relationships of self-esteem, future time perspective, positive affect, social support, and career decision: A longitudinal multilevel study. *Frontiers in Psychology*, 9, 514. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00514>
- Park, I. J., Lee, J., Kim, M., Kim, J. Y., & Jahng, S. (2019). Affect in daily career decision self-efficacy and career choice anxiety. *The Career Development Quarterly*, 67(4), 313-326. <https://doi.org/10.1002/cdq.12201>
- Putra, F. W., Yusuf, A. M., & Solfema, S. (2019). Analysis of parent support in career planning of vocational students. *Konselor*, 8(2), 47-51. <https://doi.org/10.24036/0201982105428-0-00>
- Rahmadani, R., & Sahrani, R. (2021). The role of stress during the COVID-19 pandemic in the future career anxiety of final-year students. In *International Conference on Economics, Business, Social, and Humanities (ICEBSH 2021)* (pp. 979-984). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210805.154>
- Salmela-Aro, K., Nurmi, J. E., Saisto, T., & Halmesmäki, E. (2001). Goal reconstruction and depressive symptoms during the transition to motherhood: evidence from two cross-lagged longitudinal studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(6), 1144. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.81.6.1144>
- Santrock, J. W. (2011). *Periods of development*. In *Life - Span Development* (13 ed). McGraw Hill.
- Scantlebury, S., Till, K., Sawczuk, T., Phibbs, P., & Jones, B. (2020). Navigating the complex pathway of youth athletic development: Challenges and solutions to managing the training load of youth team sport athletes. *Strength ve Conditioning Journal*, 42(6), 100-108. <https://doi.org/10.1519/SSC.0000000000000564>
- Seber, G. (1991). *Beck umutsuzluk ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Shin, Y. J., & Lee, J. Y. (2019). Self-Focused attention and career anxiety: The mediating role of Career adaptability. *The Career Development Quarterly*, 67(2), 110-125. <https://doi.org/10.1002/cdq.12175>
- Slot, E. M., Bronkhorst, L. H., Akkerman, S. F., & Wubbels, T. (2021). Vocational interest profiles in secondary school: Accounting for multiplicity and exploring associations with future-oriented choices. *Journal of Educational Psychology*, 113(5), 1059. <https://doi.org/10.1037/edu0000475>
- Solak, M., & Başer, G. (2003). Meme ve meme dışı kanserli kadın hastaların umutsuzluk ve yaşam kalitesi düzeylerinin incelenmesi. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 6(6), 38-47.
- Stöber, J. (2000). Prospective cognitions in anxiety and depression: Replication and methodological extension. *Cognition ve Emotion*, 14(5), 725-729. <https://doi.org/10.1080/02699930050117693>
- Şahin, C. (2009). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 271-286.
- Şahinler, Y. (2021). Covid-19 sürecinde spor bilimler fakültesi öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 13-26. <https://doi.org/10.29228/roljournal.48375>
- Şentürk, E. E., & Buran, K. (2015). Ön lisans öğrencilerinin kariyer değerlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. *Electronic Journal of Vocational Colleges-Kasım*, 14, 162-180.
- Şimşek, A., & Karahüseyinoğlu, F. (2024). Üniversite öğrencilerinin kişilik tipleri, kariyer farkındalığı ve gelecek kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 587-609. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1382786>
- Şirin, Y. E., & Aydın, Ö. (2020). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer değerlerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 317-330. <https://doi.org/10.38021/asbid.833906>

- Tan, F. Y., & Yahya, K. K. (2013). The influence of Malaysian insurance agents' career planning on their career strategies. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning*, 3(1), 24-28.
- Temel, V., & Nas, K. (2018). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kariyer geleceği algı düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 35-45.
- Tercanlı, N., & Demir, V. (2012). Beck umutsuzluk ölçeğinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi (Gümüşhane ili örneği). *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 29-40.
- Teychenne, M., Parker, K., Teychenne, D., Sahlqvist, S., Macfarlane, S., & Costigan, S. (2019). A pre-post evaluation of an online career planning module on university students' career adaptability. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 10(1), 42-55. <https://doi.org/10.21153/jtlge2019vol10no1art781>
- Teychenne, M., Sahlqvist, S., Teychenne, D., Macfarlane, S., Dawson, P., ve Costigan, S. A. (2017). The development of a tailored, career-focused interactive online learning tool for physical activity and health students: A pilot study. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 8(1), 60-74. <https://doi.org/10.21153/jtlge2017vol8no1art596>
- Tutar, O. F., & Oner, B. (2023). Üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalığı ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişki. *Journal of ROL Sport Sciences*, 4(3), 1043-1058.
- Tümkaya, S., Aybek, B., ve Celik, M. (2007). An prediction of hopelessness and state-trait anxiety levels among teacher candidates before the KPSS exam. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 967.
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Üngüren, E., & Kaçmaz, Y. Y. (2022). Does COVID-19 pandemic trigger career anxiety in tourism students? Exploring the role of psychological resilience. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport ve Tourism Education*, 30, 100369. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2022.100369>
- Van der Heijden, B. I., de Lange, A. H., Demerouti, E., & Van der Heijde, C. M. (2009). Age effects on the employability-career success relationship. *Journal of Vocational Behavior*, 74(2), 156-164. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2008.12.009>
- Witko, K. D., Bernes, K. B., Magnusson, K. C., & Bardick, A. D. (2006). Senior high students' career plans for the future: Outcomes of the comprehensive career needs survey in Southern Alberta, Canada. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 6, 77-94. <https://doi.org/10.1007/s10775-006-9103-3>
- Wittner, B., & Kauffeld, S. (2023). Social capital and career planning amongst first generation and non-first generation high school and college students in Germany: A social network analysis approach. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 23(2), 295-317. <https://doi.org/10.1007/s10775-021-09513-z>
- Yaşar, H. (2001). *Yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin benlik imajları ve umutsuzluk düzeylerinin araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Yaşar, O. M., & Sunay, H. (2019). Spor bilimleri öğrencilerine yönelik kariyer farkındalığı ölçeğinin (KFÖ) geliştirilmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 7-22.
- Yaşar, O. M. (2020). *Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Yavuz Eroğlu, S. (2020). Career planning levels: A study on students of physical education and sports school. *International Journal of Education Technology ve Scientific Researches*, 5(11). <https://doi.org/10.35826/ijetsar.136>
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yılıgör, F. (1993). *Yetiştirme yurdunda yaşayan ve ailesi yanında yaşayan gençlerin ergenlik problemlerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, K., & Caz, Ç. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer planlamaları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişki. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 39-52.
- Zhang, Z., Yu, X., & Liu, X. (2022). Do I decide my career? Linking career stress, career exploration, and future work self to career planning or indecision. *Frontiers in Psychology*, 13, 997984. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.997984>

This paper by Mediterranean Journal of Sport Science is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)